XI. évfolyam 1892. 43. szám. Turócz-Szt.-Márton, október 23.

Felvidéki Hiradó.

A felvidéki magyar közművelődés szolgálatában álló társadalmi hetilap.

MEGJELENIK: MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 4 frt. Fél évre 2 frt. Negyed évre 1 frt.

Felelős szerkesztő: Révész Lajos. Társszerkesztő: Fehér János.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra cimezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.

HIVATALOS HIRDETÉSEK DIJA 100 szóig 2 frt., ezentúl minden megkezdett száz szónál 50 krral több.

Turócvármegye Kossúth Lajosnak.

Lélekemelő, ünnepi mozzanat folyt le Turócvármegye közönségének e hó 15-én, a vármegyeháza nagy termében, Just Kálmán főispán úr elnöklete alatt tartott közgyülésén.

Beniczky Kálmán alispán az ülés megnyitása után felállott s alispáni jelentése elején a következő lelkes és mindenkit föllelkesítő szavakat mondta:

Tekintetes vármegyei Közönség!

September hó 19-én nagy és magasztos ünnepe volt a magyar nemzetnek, e napon ülte Kossúth Lajos életének 90-ik évfordulóját.

Lelkem kiemelkedik a köznapiasság köréből, szívem felbuzdul a hazafiság szent érzetében, a midőn a dicső férfiú nevét kimondom.

Büszke önérzettel s önbizalommal mondhatjuk, hogy hazánk történelme gazdag nagy férfiakban, Kossúth L. azonban oly nagyság, a kit az Isten azért adott a hazának, hogy megváltójává legyen nemzetének.

Az 1848—49 évet megelőzött reform törekvések, a közszabadságnak és egyenlőségnek a magyar nemzet összes tagjaira való kiterjesztése, Magyarország alkotmányának visszavivása — mind általa lettek megvalósitva.

S a midőn eme nagy alkotások az erőszak által megtámadtattak, ő volt az, ki küldetésének érzetében, lángszavával, csüggedni nem tudó lelkierejével s az igazság győzelmébe vetett hittel fegyvert adott a nemzet kezébe jogai védelmére.

S miután a győzelmes fegyver a hősök kezéből kihullott, a szenvedés sötét napjai elkövetkeztek, s Kossúth Lajos, hogy többé vissza ne térjen, elhagyta a vérrel ázott magyar hazát, akkor is ő benne vetette a nemzet hitét és reményét.

S most ott él a nagy ember, Itália derült ege alatt, alján örök hóval fedett Alpeseknek, együtt érezve s mégis külön válva nemzetétől: nem valósulható ideálja örök világosságnak.

Tekintetes vármegyei Közönség!

Az egész ország ünnepelt september hó 19-én.

Mi is ünnepeltünk: nem külső díszben, mert csak a vármegyeházáról messze dél felé integető nemzeti lobogók hirdették a nap jelentőségét, hanem szivünk mélyében benső áhitattal.

S a nemzet, mely Kossúth Lajos ragyogó alakja előtt meghajolva, ő benne a haza legdicsőbb korszakának, az 1848—49-ik évnek békés munkáját és harci küzdelmeit is ünnepli, ezen ténye által fényesen hirdeti, hogy szabad s hogy az is akar maradni örökké.

Azon kevés kislelkűek pedig, kik a nagy hazafinak célzatosságtól ment ünneplését sem tartják megengedhetőnek, csak önmagukat kicsinyítik, mert nem biznak a nemzet őszinteségében, s mert nincsenek öntudatában azon örök igazságnak, hogy a mely nemzet nagyjait eltudná feledni, az nem becsüli a multat, nem méltányolja a jelent és nem méltó dicső jövőre.

Tekintetes vármegyei Közönség!

Amidőn ezekben Kossúth Lajos iránti hazafias érzelmeimnek kifejezést adok, teszem azt nemcsak hitem és meggyőződésem nyilváuyitásakép, hanem azért is, mert tudom, hogy Turócvármegye, mely őt családi származásánál fogva saját fiának is vallhatja, ez alkalomból is érzi a haza szivének dobogását s a nemzet millióival egyetemben esdve kéri a Mindenhatót, hogy Éljen **Kossúth Lajos.**

Mindenki föllendült e szavak hallatára, mert nem volt a közgyülésen egyetlen ember, kinek e gyönyörű beszéd nem lelkéből fakadt volna s egészen természetes, hogy az éljenek egész árja zúdult fel a nagy teremben, hazánk nagy fiának ezen szép apostrophálása után.

E beszéd hatása alatt emelkedett fel Révay Nándor s indítványozta, hogy Kossuth Lajost 90. születésnapja alkalmából Turócvármegye is üdvözlő iratban köszöntse; az a vármegye, mely ősi fészke a Kossúth családnak.

Ez indítvány egy hangú lelkesedéssel elfogadtatott s mi megvagyunk győződve, hogy érkezzék bár ez üdvözlő irat utolsónak a hasonlók között, becsre nézve az elsők közé sorolja az a nagy ember, kit az Isten — szivünkből kivánjuk — még sokáig éltessen.

Az uj valuta.

(Folytatás.)

A korona-értéknek mostani osztrák értékünkhöz való viszonya szintén egyike volt a fontosabb kérdéseknek. E kérdés eldöntésénél az volt a főelv, hogy osztrák értékű forintjainknak a korona értékre való átszámitása lehetőleg könnyű és egyszerű legyen, nehogy a számolásban járatlan alsó néposztály ezen gyengéje kizsákmányoltassék, továbbá, hogy a kiskereskedésben az árúk árának uj értékben való meghatározásánál kikerekitésre ne legyen szükség, mert ezáltal a fogyasztó közönség minden valószinüség szerint a rövidebbet húzna.

Ezen követelményekre való tekintetbő a korona-érték ugy lett megállapitva, hogy 2 korona egyenlő lesz 1 oszt. é. forinttal. Igy tehát a ki eddig forintokban vett fel kölcsönt, az a jövőben két annyi koronát tartozik visszafizetni; a minek jelenleg pld. 5 frt az ára, azért jövőre 10 koronát kell fizetnünk. A könnyű átszámitáson kivül azonban egy más előny abban van, hogy szegényebb országokra nézve a kisebb pénzegység mindig áldásosabb a nagyobbnál, a mennyiben a takarékosságra való hajlam könnyebben honosodik meg.

Ezen értékarany mellett megvan mentve az értékfolytonosság is, vagvis 2 korona éppen akkora vásárlási képességgel fog birni, minővel jelenleg bir az 1 o. é. frt. A ki mostani 100 forintnyi tartozását 200 koronával fogja visszafizetni, se nagyobb

TÁRCA.

Nem zokogtam . . .

Nem zokogtam sirhalmodon,
Nem öltöttem gyászt sem érted;
Fájdalmam se panaszolom,
Hisz a világ úgy sem ért meg.

Hej! de érzem, hogy rám borult,
Hogy szivemen a gyászfátyol,
Melyen át csak a sötétet,
Árnyat látom a világból.

Micklor Gusztáv.

A gyáva.

Irta: **Herczeg Ferencz.**

Őszszel egy féltuczat amerikai leány vitorlazott át az oceánon. Édesanyjuk kisérte őket és egy pár cseléd, minthа csak a zöldbe rándulnának. Edesanyjuk egy mosolygó matrona volt, a ki mogyoró nagyságu gyémantokat viselt a fülében és marék számra szórta az aranyakat.

Városról városra utaztak, tengerentuli tájszólásukkal fölverték a templomok és képtárak csendjét, lornonjaikon át merészen szembe néztek az egész világgal bizar toilette-jeikkel mindenütt feltünést keltettek. Végül letelepedtek a liguriai part egy regényes fészkében.

A Hotel d'Angleterre-ben hire járt, hogy a hölgyek egy houdsoni petroleum-király leányai; a férfiak különösen miss Ellen, a legnagyobbik leány szépségéről beszéltek.

Pedig Ellen nem is volt szép, legfölebb bájos. Ude, erős, karcsu alak, tiziani vörös hajjal, tipusa az ujvilag talajába ültetett norman fajnak. Ha feher matrózsapkával a fején a kis gőzyacht fedélzetén állott és biztos fogásokkal forgatta a kormány kerekét, az érkező marseille-i gőzös matrózai hurra-t kiáltottak neki. Modora a kedvesség és az impertinencia, a határozottság és a naivság csodálatos keveréke. Néha olyan dolgokat beszélt, a melyek hallatára európai anyákat az ájulás környékezett volna, — udvarlóit azonban tisztelteltejes távolságban tudta magától tartani.

A petroleumos missek a génuai konzul révén nagy ismeretségre és sok udvarlóra tettek szert.

Olasz marchese-k, muszka hercegek, lengyel grófok és osztrák barók. Fehér cilinderes monoklis urak. Legtöbbje rendjelszalagot viselt gomblyukában, egy része csak piros szegfűt. Egy pár már kopaszodni kezdett, volt köztük olyan is, aki papiros gallérral járt.

A petroleumos missek pompas csipősségeket szoktak a vén Europa rangkórságára mondani, az a meggyőződés azonban, hogy ők most az ó-világ feudalis nemességének a szinejavával érintkeznek, olyan extázisba hozta őket, amilyenre csak amerikai asszonyok képesek.

Volt különben a társaságban, hol egyik se mert volna a másikkal kártyaasztalhoz ülni, két tisztességes ember is. Egy De Brinis nevü kapitány és egy Whitenall nevü angol.

Az olasz Massauából jött, a hol vitézül verekedett és a honnan az Annunziata-keresztet és a maláriát hozta haza. Érdekes, barna arcu, szeretetreméltó fiu volt, a ki csillogó egyenruhajával s vakmerő bravurjaival sorra bolondította az asszonyokat. Miss Ellen szivesen hallgatta elmés fecsegését, esténkint maga kérte, hogy daloljon kellemes baritonhangjával, az a lovagias rajongás pedig, melylyel a kapitány szinte körülhálózta föllötte hizelgett neki.

Whitenall Adenből jött, angol világcéget képviselt. Neki az a körülmény nyitotta meg a petroleumos nyaraló kapuját, hogy angol alattvaló való és fia egyik grófság püspökének. Ha nem is volt maga lord, legalább az apja ült a lordok házában. Whitenall elökelő egyszerüségével és nyilt, kissé nehézkes modorával, teljes ellentétje volt a tüzes katonának. Nem is udvarolt a lányoknak, inkább valami gyöngéd, tisztelteltejes barátságot mutatott iránta.

A vak is láthatta, hogy miss Ellen csak ezt a két udvarlóját vesszi komolyan. A többiek lassankint elmaradoztak a leány mellől, a legbátrabbak közülök hugainak, vagy éppen édes anyjának kezdtek udvarolni.

A kapitány, a ki már fülig belebomlott miss Ellenbe, most azon volt, hogy utolsó versenytársát is kivesse a nyeregből. Miután Whitenall jóideig rendületlen nyugalommal türte el De Brinis csipkedéseit és megvető modorát és sehogy sem akarta észrevenni, hogy az olasz, mint nálunk mondanák: pályazik rea, egy nap mégis kenyértörésre került a dolog.

Valami kirándulásról jöttek. Ellen egész délután feltünően sokat foglalkozott az angollal.

De Brinisen lassankint ideges düh vett erőt, mikor pedig a nyaraló előtt egyedül maradt versenytársával, végleg elvesztette a fejét.

— Mi az ördögöt tolakodik ön folyton a társaságunkba? — csattant ki gorombán. Meguntam már ostoba arcát látni . . .

Whitenall elcsodálkozva mérte végig.

— Ön megbolondult, mondta aztán.

A kapitány fölemelte öklét, mintha le akarná ütni. Amint azonban egy pillantást vetett ellenfelének oxfordi nevelésü izmaira, dühösen megfordult a sarkán.

Másnap a kapitány megbizottjai, két tengerésztiszt, megjelentek Whitenall lakásán.

— Hiszen ha egyáltalában szó lehet becsületsértésről, inkább ő sértett meg engem, vélekedett az angol.

A tengerészek vállat vontak.

— Az az ön dolga. De ön azt mondta a kapitánynak, hogy meg van bolondulva, — ezt az olasz hadsereg egy tisztje sem türheti magán . . .

— Mit akarnak hát?

— Verekedni! mondta az egyik segéd türelmetlenül.

— Sajnálom, de én elvből nem verekszem, volt a határozott válasz.

se kisebb értéket nem fizet, mint a menynyivel tartozott. Vagy, a kinek fizetése ma 1000 frt, az a koronaérték behozatala után 2000 korona fizetésével éppen oly mértékben szerezheti be szükségleteit, mint mostani 1000 forintjával.

Szólnunk kell még az aranyforintokban teljesitendő fizetésekről, a mi azonban az előzőkben kifejtettekkel, vagyis a papir, avagy az ezüstben való fizetésekkel nem tévesztendő össze. Természetes, hogy ebben az esetben 2 korona nem lesz egyenlő 1 aranyforinttal, hanem valamivel kevesebbel; és pedig: 100 korona egyenlő lesz 42 o. é. frttal aranyban, avagy $5^1/_4$ darab 8 frtos aranynyal, illetve $10^1/_2$ drb. 4 frtos aranynyal. Ezen intézkedésnek a közélet kevés használt fogja ugyan látni, de a kereskedelemben, nevezetesen az aranyforintokban teljesitendő vámfizetéseknél fontossága kétségbe vonhatatlan.

Ezüstforintosaink, 2 forintosaink és negyed forintosaink további rendelkezésig törvényes forgalomban maradnak, mert egyszerre való bevonásuk és aranyért való eladásuk nagy veszteséggel járna az államra nézve. Ezüstforintosokat azonban ezentul csak abból az ezüstmennyiségből fog az állam veretni, mely a pénzügyi kormányzat birtokában van, és mindaddig elfogandók 2 korona értékben, mig forgalmon kivül nem helyeztetnek. Ezeknek az ezüstforintokaak elfogadása nem ad alkalmat az elfogadó aggodalmára, mert szinsulyuk 11·111 gram, mig a velük egyenértékü 2 drb egy koronás ezüstpénzé csak 8·35 gr. Miből következik helyessége amaz intézkedésnek, hogy a koronaértékről szóló ezüstérmek csak az állam számlájára verhetők.

Aranyak (dukatok) kereskedelmi érmekül ezentul is fognak veretni, de 8 és 4 forintos aranyérmek nem, s ezek helyét a 20 és 10 koronás aranyérmek foglalják el.

A mig tehát az aranykorona, mint törvényes fizetési erővel felruházott pénz mellett változó értékü ezüstforintosaink is törvényes fizetési eszközként szerepelnek, valutánk nem a tiszta aranyvaluta lesz, hanem az ugynevezett szántitó valuta. Bár nem csak ezen ezüstpénz teszi — egyideig — valutánkat szántitóvá, hanem az a körülmény is, hogy mostani papirpénzünk az állam által történendő bevonatásig, továbbra is kényszerforgalommal fog birni. Majd csak akkor beszélhetünk tiszta aranyvalutáról, ha az ezüstforintosok és papirpénzünk bevonása után az aranypénz lesz a kizárólagos törvényes fizetési eszköz.

(Vége következik.)

Az orsz. nemzeti kiállításról.*

A kereskedelemügyi miniszter az 1895. évben tartandó kiállitás tárgyában a fő- és székváros közönségéhez a következő, f. évi szeptember 28-án 65·528. sz. alatt kelt leiratot intézte.

»Az 1892. évi II. t.-c. értelmében az az 1895. évben Budapesten általános országos nemzeti kiállitás tartandó, melynek rendezésével az illetékes miniszterek és egyéb szakkörök közreműködésével a kereskedelemügyi miniszter van megbizva.

Célja ezen kiállitásnak: az ezredéves honfoglalásnak ünnepélye alkalmából nemzetünk kulturális haladását úgy az ország, mint a külföld előtt bemutatni és bizonyságot tenni arról, hogy nemzetünk századokon át folytatott küzdelmei dacára a polgárosodás és müveltség terén is annyira haladt, hogy müvei a békés alkotások terén is, termelése, ipara kereskedelme és közintézményeinek hosszu sora máris oly szinvonalon állanak, mely a további haladásnak, fejlődésnek és emelkedésnek biztos zálogát képezi.

E nagy és hazafias célnak a leendő kiállitás csak akkor fog kellőleg megfelelni, ha az annak létesitésére hivatott összes tényezők nemcsak karöltve közreműködnek, hanem a haza minden polgára a szent cél méltó eléréséhez tehetsége szerint hozzájárulni iparkodik.

Az itt emlitett tényezők közül alig van egy, melynek e tekintetben fontosabb feladat jutna, mint a fő- és székváros közönségének, melynek területén a kiállitás törvény szerint rendezendő és mely annak sikerében is legközelebb és közvetlenül van érdekelve.

Midőn ezen oknál fogva a létesitendő kiállitás érdekében első sorban a fő- és székváros közönségéhez fordulok, teszem azt azon biztos meggyőződésben, hogy éppen ezen oldalról találandom a nagy munka iránti legnagyobb érdeklődést és innen várhatja a kormány ezen feladata megoldásánál a leghathatósabb támogatást.

A fő- és székváros bizonyára mint kiállitó is sietni fog emelni a kiállitás díszét és jelentőségét és bizonyára méltón fogja ezen országos nemzeti kiállitásban betölteni azon helyet, mely Budapestet, mint a magyar korona országainak kormányzati, társadalmi, kulturális, gazdasági és forgalmi központját megilleti.

Ezen legfontosabb közreműködésen kivül még két irányban kérem a fő- és székvárosnak a nagy nemzeti munkahoz való szives és hazafias hozzájárulását.

Egyik a terület kérdése, melyen e kiállitás rendezendő lesz. Az e tárgyban felkérésem következtében eljárt bizottság körében felmerült vélemények, javaslatok és tervek beható megfontolása után azon meggyőződésre jutottam, hogyha a kiállitás megtartását hosszabb időre elodázni és ennek folytán annak létrehozását kockáztatni nem akarjuk, akkor azt csakis a Városligetnek azon a részén — mint legalkalmasabb helyen — lehet rendezni, hol az 1885. évi általános országos kiállitás tartatott; a mely hely egyébként az Erzsébet-királyné-út mellett fekvő, az állam tulajdonát képező elég nagy területtel lesz még bővithető.

Felkérem ennélfogva a közönséget hogy a Városligetnek azon részét, melyen az 1885. évi általános országos kiállitás tartatott, az iparcsarnokkal, műcsarnokkal, a királyi pavillonnal, illetve azok környékével együtt a tartandó általános országos nemzeti kiállitás céljaira átengedni szivesked jék.

Megjegyzem, hogy a mennyiben a műcsarnokra s esetleg a többi épületekre nézve a fő- és székvárosnak netalán már egyéb kötelezettségei lennének, azok a részletes keresztülvitel folyamán rendezhetők lesznek, valamint most már jelezni kivánom, hogy miután a fentebb emlitett és kilátásba vett területbővités következtében az 1885-iki területre előreláthatólag nem leend egészben szükség, abból a kiállitási célokra nélkülözhető rész önként érthetőleg továbbra is a fő- és székváros szabad rendelkezésére maradna.

Gondom leend arra is, hogy az igénybe vett területen az ültetvények lehetőleg kiméltessenek, mi annyival könnyebb lesz, mert a kiállitásra igénybe veendő nagyobb uj területen mindazon épületek nehézség nélkül elhelyezhetők, melyek a Városligetben beültetett területén helyet nem találhatnak.

Áttérve ezek után a kiállitás szükségeinek fedezetére, ez irányban oly javaslattal szándékozom a törvényhozás elé járulni, mely szerint e költségek, a mennyiben a kiállitás jövedelmeiből ki nem kerülnének, a kormánynak és általa a kiállitási bizottságnak rendelkezésére bocsátandó jótállási alapból fedeztetnének.

Minthogy azonban nem tartom indokoltnak, hogy ezen kockázatot kizárólag az állam viselje s indittatva azon tapasztalat által, hogy a fő- és székváros közönsége hazafias és országos célra szolgáló áldozat alól még soha ki nem vonta magát és miután azonkivül a kiállitásnak Budapesten leendő rendezése első sorban a fő- és székvárosra nagy és bizonyára számot tevő közgazdasági előnyt is biztosit, ennélfogva meg vagyok győződve, hogy a fő- és székváros közönsége ez alkalommal is úgy, mint az 1885. évben az akkori kiállitás alkalmával is tette, ezen a honalapitás ezredéves megünneplése céljából rendezendő nagyobb szabásu kiállitás anyagi támogatásához a maga részéről is hozzájáruland, illetve az esetleges hiány fedezésére szolgálandó biztositási alap létesitésében a maga részéről is hazafias készséggel részt veend, önként értetvén, hogy a kiállitás rendezésében a fő- és székváros közönségének megfelelő közreműködést kivánok biztositani.

Miután a létesitendő nemzeti kiállitás tekintetében nemcsak a szükséges előmunkálatok minél előbb foganatositandók, hanem a kiállitás programmja és költségelőirányzata is az e célból a fő- és székváros képviselőinek bevonásával alakitandó országos kiállitási bizottság által legközelebb tárgyalandó és megállapitandó lesz, felkérem a közönséget, hogy úgy a városliget fent jelzett részének átengedése valamint a kiállitási biztositási alaphoz leendő hozzájárulása iránt határozni és ebbeli elhatározását velem mielőbb közölni szivesked jék.«

* A »Technologiai Lapok« Szerkesztő: Táborszky Ottó. Előfizetési ár: egészévre 8 frt.

HIREINK.

— **Kinevezés.** A magyar államvasútak turóc-szt.-mártoni állomására hivatalnokul az igazgatóság Andrássy Gézát nevezte ki. Nevezett már el is foglalta állomását.

— **Az első hó.** Gyönyörű szép őszünk volt a szép nyár után s mikor olvastuk hogy a napon olyan óriási protuberanciát észlettek a mult hetekben (370 ezer kilométer magasat), azt hittük, hogy nehány hétig még vigan sütkérezünk a meleg napfényben. Jött azonban e hét elején két esős nap; a kis Fátra oromzata komor felhőbe burkolódzott s a harmadik nap már éles foga volt a sivitó északi szélnek; sejtettük, hogy azok mögött a felhők mögött már ott leskelődik a tél. És csakugyan e hó 20-án felszakadt a felhő a hegyekről egy kis időre s láttuk a Fátrát szüzi tisztaságú szép fehér hóval telve. Hirtelen lett vége a szép ősznek; de kétségtelen, hogy vége lett egészen s az évben ha lesz is szép napos időnk, megmarad a hó a hegyek ormán és a megkezdett fütést a jövő nyárig nem hagyjuk többé abba.

— **Kitüntetés.** A király Ő felsége Löw Károlyt, a zsolnai magyar gyapjuárú és katonaposztó gyár tulajdonosát az ipar terén szerzett érdemei jutalmául a Ferenc József rend lovag keresztjével tüntette ki.

— **Közgyülés.** A liptó-szt.-miklósi magyar társalgási kör f. hó 18-án tartá Andaházy Géza elnöklete alatt rendes évi közgülését. Az évi jelentésből, mely tetszéssel fogadatott, kiemeljük a következőt:

A két tiszt gunyosan összemosolygott. Most már tisztában voltak emberükkel. Egyszerüen gyáva.

— Valami elégtételt csak kell adnia? Ha nem is éppen fegyvereset . . .

Whitenall gondolkozott, majd elmosolyodott.

— Ha szivességet teljitek vele a kapitánynak, megteszem . . .

Leült irásztalához és egy levelet irt. De Brinisnek, a melyben udvariasan bocsánatot kért sértő szavaiért.

— Lássák' hogy békés ember vagyok, mondta, az irást a segédeknek átnyujtva.

— Erről nagyon meg vagyunk győződve, adta vissza mosolyogva a két tiszt.

Whitenall délután meg akarta látogatni az amerikai családot a hölgyek azonban nem fogadták. Este felé a parton találkozott velük, midőn azonban feléjük akart sietni, oly tüntetve fordultak el töle, miss Ellen pedig oly végtelen kicsinyléssel mérte végig, hogy meghökkenve állott meg. De Brinis sel is találkozott. A kapitány közömbös arccal, fütyörészve ment el mellette és észre sem vette udvarias köszöntését . . .

Whitenall csakhamar azt tapasztalta, hogy többi ismerősei is, ezek közt féleg a franciák és az olaszok, visszavonulnak töle. A polgárok gunyos udvariassággal a katonak nyilt megvetéssel. Még a monacoi kaszinó piócái is, az amerikai ezredes urak, a kik New-York és San-Franciskó közt mint vasuti stewart-ek és konduktorok szerezték meg a kardbojtot, hangosan követelték, hogy a gyáva angolt ki kell tiltani a kaszinóból.

Whitenall egyszer kétszer még megpróbálta, hogy megtörje a jeget, aztán kedvét vesztette és csomagolni kezdett. Bucsu nélkül vissza akart utazni Adenbe. Előbb azonban még megvárta a farsang utolsó napját.

Nizzában véget ért a hivatalos karneval és a confetti-csata, a városba özönlött idegenek az esti vonatokkal tömegesen siettek haza. A vasuti kocsik zsufolva voltak dominókkal, a becsipett Pierrotok és Harlekin-ek éktelen rikoltozást és tamburinozást vittek véghez.

Éjfel után elcsendesült az egész part vidék. A hegyek felől hirtelen megindult a hideg, meszes szél, a tüdőbetegek réme, az égbolton szürke felhők vágtattak, a tenger fekete lett mint a tinta.

Alig hogy hajnalodni kezdett, hirtelen valami hallhatlan, irtóztató, sikitó bömbölés járta be a partot. A alomittas emberek ugy érezték, hogy valami brutális erő megrázza, feldönti ágyaikat, földhöz verdesi a féjajtan tamolygókat, megtánoltatja alattuk a talajt, bezuzza felöttük a tetőt, kő- és vakolatesőt zudit a fejükre. A föld alatti morajba szapora ágyuzáskint vegyült a beszakadó falak dörgése.

Mikor az óriási, sárga porfelhő némileg megritkult, a sápadt hajnali fényben ezer félmeztelen ember futkosott és sikoltozott a parton. A tenger pedig vadul háborgott, a talaj remegett és morgott. Állati vad félelem fogta el az embereket. Nem egyszerü halálfelelem. Minden egyes emberben egy egész faj elementáris érzete szólt, hogy az öselemek, a melyek felött oly sokáig uralkodott, szétörik láncaikat, felláznak ellene, hogy megsemmisitsék őt minden alkotásával együtt.

Halk, jeges eső permetezett, mikor az amerikai család tagjai összetalálkoztak a nyaroljuk alatt. Egyikük sem tudta, hogyan menekult meg a düledező falak közül. Szétfutottak eszeveszetten, lobogó hajjal az egyik a tengerhez, a másik a városba, aztán megint vissza, mig végül zokogva és félig ájultan borultak egymás karjába. Együtt voltak valamennyien, csak miss Ellen hiányzott.

A nyaraló kisértetiesen állott előttük félig romba dülve. A part felé eső nagy homlokfal beszakadt, be lehetett látni a ház szobáiba, mint egy nyitott almáriom fiókjaiba. Az emeleti hálószobában még a függölámpa is égett, rózsaszinü fénye megvilágitotta a selyempaplanos ágyat.

— Ellen, Ellen! kiáltotta az asszony két ségbeesetten.

Odafenn, az ágy előtti jegesmedvebőrön, egy mozdulatlan fehér alak feküdt, szétnyujtot, meztelen karokkal, mozdulatlanul. Szőke haja körülfolyta termetét.

Egy sápadt, didergő alak jelent meg a nők segélykiáltására. De Brinis kapitány volt. Fogai vacogtak, zavarában olaszul beszélt. Oh madonna! hebegte egyre-másra, — madonna! milyen csapás!

Az asszony megragadta a kapitány karját és Ellen nevét kiáltozva, mutatott fol a házra,

— Milyen csapás! dalogta a kapitány, üveges szemekkel bámulva a rózsaszinü lámpára.

Ő, a ki annyi bravurral verekedett Afrikában, most felt. Nem a halattól, hanem magától a félelemtől. Attól a félelemtől, a a mely megörjit.

A nyaraló teteje egészen felrekonyult, hallani lehetett, mint roppannak meg egyen kint a gerendák. A tető alól egyre hullott a vakolat. Még egy gyönge lökés és az egész alkotmány összedől. Pedig a föld még egyre halkan morgott, mint a fenevad, a mely ujabb támadásra készül.

E pillanatban Whitenall alakja bukkant fel a romok közt. Habozva közeledett a nők felé, sikoltozó sukból és integegesükből megértette Ellen veszedelmét. Jó ideig küzködött magában, aztán gyors lépésekkel sietett a nyaraló felé. Alulról még látni lehetett, mint halad fel a csigalépcsőn, a melynek a fokai lekonyultak mint egy eltört legyező lapjai. Ösztonszeruleg is lábujjhegyen ment, mintha attól tartana, hogy cipőjének csikorgásával felbősziti a földalatti fenevadat. Most eltünt a házban.

A lennallók térdei meginogtak, mintha villamos ütést éreztek volna. Ijedten hátráltak meg a veszedelmesen ingó tető elől. Ellen még mindig feküdt a medvebőrön. Whitenall nem mutatkozott. Talán meghátrált. Nem. Felülről szabályos, tompa csapások hallatszottak: az angol a sarkába szorult ajtót döngette. Az ajtó beszakadt, Whitenall a szobába sietett és letérdelt Ellen mellé.

bevétel 2094 frt 88 kr., kiadás 1828 frt 14 kr. maradvány 266 frt 74 kr. A tagok száma 111; a kör 25 lapot járat. A könyvtár 612 kötetből áll. Miután Andaházi Géza elnök saját és tiszttársai nevében megköszönte az eddigi bizalmat és a tisztikar lemondását beadta, az uj választás megejtése idejére korelnöknek Kubinyi Bertalan, korjegyzőnek Komor Arnold választatott meg. A korelnök lendületes beszédben ecsetelte a kör működését és szép szavakban méltatta a tisztikar jó akaratát, a miért is jó lelkiismerettel javasolhatja, hogy az eddigi tisztikar kivétel nélkül ujra választassék meg. Az inditvány lelkesedéssel elfogadtatott es meg lettek választva: Elnöknek Andaházy Géza, alelnöknek Matuska János, pénztárosnak Érdeky Boldizsár, titkárnak Jeszenszky Géza, ügyésznek Bohus Péter, háznagynak Mályus György, könytárosnak Kacz Henrik. A választmányba be lettek választva: dr Mikó Gyula, dr. Schlesinger Nathan, Ballo Lajos, Mikó Péter, Nagy István és báró Kloch Károly. A közgyülés az eddigi pénztárosnak és könyvtárosnak kifejtett buzgó működésük elismerése jeléül 2—2 húsz koronás aranyat szavazott meg.

— **Miniszteri köszönet.** A vallás és közoktatásügyi magy. kir. miniszter 36258. sz. a. rendeletében a kir. tanfelügyelőség jelentéséből örömmel értesült arról, hogy a turócmegyei Nőegylet Szülő, Olgyay Berta elnöknő inditványára a kezelése alatt levő, rendelkezésre álló 6000 frtnyi összegből 1000 frtos alapitványt tett Özv. Beniczky A.-né, Ruttkay Mária nevére oly célból, hogy ennek évi kamatai a magyar nyelv tanitása körül érdemeket szerzett két néptanitó jutalmazására fordittassanak másrészt pedig, hogy turóc-szt.-mártoni áll. polg. iskolai köztartás mult évi költségeinek fedezéséhez 150 frt segélylyel volt szives járulni. A Nőegyletnek a népnevelés érdekében tanusitott ezen áldozatkészségéert őszinte köszönetét nyilvánitja. Továbbá a turócmegyei Kereskedelmi- és Hitelintézetnek azon áldozatkészségéért, hogy az áll. polg. iskolai köztartás költségeinek fedezéséhez ez évben is 35 frttal volt szives járulni, elismerő köszönetét nyilvánitotta.

— **Turóc-Szt.-Marton főteren** és a vármegyeháza utcáján vezet végig egy csatorna, mely esős időben a temető felől jövő vizet szokta levezetni; a mult héten azonban láttuk, hogy szokott biz az mást is levezetni jelesen a Grossmann-féle kekfestő ipartelep salakját, azt a nem tudom én miféle savaktól büzös, szennyes folyadékot, mely büzössége mellett — úgy hiszem — mérges tulajdonságu is. Hát hiszem az a felfogás, hogy a saját egészségére kiki önmaga vigyázzon, igen helyén lehet Ázsiában; de nálunk talán csk van hatóság, mely elejét vesszi a jövőbe, hogy az a szennyes, büzös és mérges folyadék ne épen a piacon és a megyeháza előtt eresztessék le ...? Mi legalább reméljük, hogy van.

— **A tót nyomda igazgatósága** azon irásbeli ajánlattal fordult a vármegye multheti közgyüléséhez, hogy a vármegye nyomtatvány-szükségleteinek kielégitése árlejtés utjan eszközöltessék, minthogy a tót nyomda sokkal olcsóbban dolgozik a magyar nyomdánál. Ezen inditvanyra Benicky Kálmán alispán reflektált, kifejtvén, hogy a tót nyomda puszta konkurrenciából, esetleg szállithatna ugyan olcsóbban, mint a magyar nyomda, de ez az olcsóság előreláthatólag csak addig tartana, míg a verseny által a magyar nyomda meg nem semmisittetnék; aztan ha a tót nyomda egyedül maradna, olyan magas árakat szabna, amilyent csak akar. De eltekintve a kérdés anyagi oldalatol — fejtette ki egészen őszintén a vármegye alispánja — a megye közönségének nem lehet feladata, hogy a magyar nyomdát megsemmisitve, a tót nyomdat istápolja; sőt ellenkezöleg, a magyar nyomdát, még ha csekély anyagi áldozattal is, támogatni kell. E szempontokbol ajánlotta az inditvány el nem fogadását. Szavazásra kerülvén a dolog, a tót nyomda mellett Dula és Pietor allottak fel csupán s igy a közgyülés a magyar nyomda mellett foglalt állast.

— **Szabályok,** melyeket cholerás időben ne teveszünk el szemeink elől. *I. A laká szobában.* 1. Tartsunk tisztaságot. 2. Töröljük fel a padlót s locsoljuk fel napjában többször karbolvizzel. 3. A kilinceket, mossuk meg karbolvizzel! 4. Sokat szellőztessünk. 5. Ne fogadjunk látogatásokat. 6. Ne érintsünk, fogassunk feleslegesen semmit sem. 7. Gyermekekre különösen vigyázzunk, ne engedjük őket idegenekkel közlekedni, azoktól nyalánkságot stb. elfogadni. *II. A betegszobában.* 1. A betegszoba különitessék el teljesen egyébb lakosztalytól (megjegyezzük, hogy a kórházi kezelés a betegre előnyösebb) 2. A betegszoba bejárata elzárandó, bemenet csak orvosoknak s az ápolónak engedhető meg. 3. Különitsük el a beteg által használt s nem használt bútorokat s eszközöket. 4. Az ürülék és hányadék fertőztelenitésére különös gond forditandó. 5. A betegszobában s egyáltalán a beteg közelében enni vagy inni, továbbá dohányozni a legszigorubban tilos. 6. Fertőztelenités a legszigorubban vitessék ki akkor is, ha a beteg a szobából eltávozott. 7. Nem hozzá tartozók (nem orvos, nem ápoló) egyáltalan kerüljék a betegszobat. *III. Az árnyékszékben.* 1. A feltétlen tisztaságra ügyeljünk. 2. Padló s falak carbolvizzel tisztitandók. 3. Az ülődeszkát többször mosassuk le carbolvizzel — szennyet rajta ne türjünk! 4. A vizvezeték gyakorta, de főleg az árnyékszék használata előtt és után hozassék működésbe. 5. Pücegödrökbe naponta sok (néhány liter) erős carbol-, 5—10 %, vagy gálicköz 20 %, oldat öntessék. 6. Más után, de főleg közvetlenül beteg egyén után, ne használjuk az árnyékszeket. 7. Kijövetelkor tisztára mossuk meg kezeinket. *IV. Az ebédlőben.* 1. Evés előtt kezeinket megmossuk. 2. Szájunkat kiöblitsük forralt, vagy citromos ecetes általában jó savanyu vizzel. 3. Az ételek kézzel érintésétől lehetőleg óvakodjunk. 4. Minél kevesebb evőeszközt használjunk; a használtakat jól mosassuk le. 5. Szájkendő és abrosz mindig tiszta legyen. 6. A kenyeret egy személy (a háziasszony) kezelje. 7. Fedjük be az ételeket s óvjuk meg a legyek és más rovarok belépésétől. *V. A konyhában.* 1. Feltétlen tisztaság és sürü szellőztetés ajánlatos. 2. A padló napjában többször felmosandó. 3. A szakácsné sokszor mossa meg kezeit, s azok törlésére száraz meleg kendőt használjon. 4. Minél kevesebb edény piszkolódjék. 5. Csak főtt vagy sült ételek készittessenek. 6. Kora reggel készittessék el a főzéshez s egyébbhez is kizárólag használt forralt víz. 7. A kútból nyert főzetlen vizet egyáltalán ne használjunk; ott a hol savanyú víz létezik, csak azt igyunk. Általános szabályok. 1. Az óvóintézkedéseknek ne felületesen de pontosan tegyünk eleget. 2. Rendes életet éljünk. 3. Ne együnk gyomorrontó eledeleket és ne igyunk sök vizet. 4. A mi a beteggel érintkezésbe jött, azt desinficiáljuk. 5. Ha rosszul érezzük magunkat, vagy hasmenésünk van, azonnal feküdjünk le s haladéktalanul hivassanak orvost. 6. A tisztaságra ne csak a lakásban, de az udvaron, folyósokon, esetleg az istállóban is terjesszük ki figyelmünket. 7. Ne feledjük el kezeinket és szánkat napjában többször megmosni. — Turóc Szt.-Mártonban, 1892. évi október hó 9-én. *Dr. Haas,* m. t. főorvos.

— **Tüz volt** Znióváralján e hó 16-án este; allitólag gyujtogatás idézte elő s egy kocsis legényre irányul a gyanú; a tüz egy csűrben keletkezett s leégett a vele szomszédos istálló is. Szerencsére azonban a tüz tova terjedését meg tudták akadályozni s igy nagy kár nem történt.

— **Zsámbokrétről** erősen panaszkodó levelet vettünk, melyben fölemlitik, hogy van ugyan a községnek körorvosa, kinek fizetéséhez a község 58 frt 60 krral járul, de még eddig nem vizsgálta meg a község egészségi állapotát; pedig szeptember hó 1-e óta e hó 20-ig 15 hagymázos beteg volt Zsámbokréten s egy már meg is halt, 9 még most is sulyosan beteg. Hát hiszen van abban valami, hogy a község elvárhatja körorvosatol, hogy hivás nélkül is ellátogasson oda, pláne ilyen veszedelmes időben; de mi azt tartjuk, hogy igen furcsa fogalmak lehetnek Zsámbokréten az egészség megvédelmezéséről, hogyha 15 hagymázos beteg közül egy sem hivott orvosi segitséget!

— **A honvédünnep.** A budai honvédszobornak november másodikára tervezett teleplezése képezi ma országszerte a beszéd tárgyat. A programmak különösen az a pontja keltett országos eszmecserét, a mely szerint a honvédszobor leleplezésének ünnepélyén részt vesz a budapesti hadtestparancsnok s koszorút tesz a szoborra, s viszonzásul a honvédegylet is koszorút helyez Hentzi szobrának talapzatára. Mint hirlik, a közös hadsereg képviseletében megjelenő hadtestparancsnok csak azon feltétel mellett vállalhatta el a honvédszobor megkoszoruzását, ha viszont a honvédegylet is koszorút tesz Hentzi szobrára. Ebbe a feltételbe készséggel beleegyezett a honvédegyletek szoborbizottsága, ugy fogván fel a dolgot, hogy ez által el fog simulni a negyvenharom éves disszonancia, s létre jön a régen óhajtott kiengesztelődés a nemzet s a hadsereg között. Ezt a tervet tehát országszerte örömmel vette tudomásul a nagy közvélemény. Jóllehet más oldalról nem kevés azoknak a száma sem, a kik a Hentzi-szobor megkoszoruzását nem helyeslik. A függetlenségi párt nem helyesli elvből, s a nemzeti önérzet sulyos megsértésének tartja azt. A nemzeti párt szerint a kiengesztelődés feladatát nem lehet csak ünnepi szertartásokkal megoldani, e célból hozzá kell nyúlni magukhoz az intézményekhez, a közhangulatot elő kellett volna készíteni ehhez az aktushoz. Görgey Arthur a Hentzi-szobor mogkoszoruzását mellőzendőnek véli, mert szerinte ez meg nem szünteti a polgárság és a katonaság közt levő visszás helyzetet, másrészről meg Hentzit nem tudja érdemesnek a megkoszoruzásra, amennyiben nem felelt meg egy várpancsnok vagy hadvezér méltóságának, becsülettudásának. Kossuth Lajos szintén ezen értelemben nyilatkozott; az országgyülés pedig több ülésen foglalkozott ezzel a kérdéssel.

— **A budapesti érseki vikáriátus.** XIII Leo pápa, hir szerint beleegyezését adta ahhoz, hogy Budapesten érseki vikáriátus állitassék. A vikárius tudvalevőleg Cselka pozsonyi kanonok lesz.

— **A nemzetiségek konferenciája.** A magyarországi és a bukovinai oláhok küldöttei, továbbá a délszlávok, szerbek, horvátok, szlovének, csehek, ruthének és tótok képviselői nagy nemzetiségi konferenciát szándékoznak a jövő november hónapban Bécsben tartani. A mozgalom célja a monarchia benső szervezetének teljes ujjá alakitása.

— **Az első magyar 20 koronásokat** Wekerle pénzügyminisztertünk, e hó 17-ikén atadta Ő felségének, a ki nagyon megdicsérte az érmek külsejét és a veretés munkáját.

— **A József-gőzfürész munkásainak** ugyancsak szerencsétlen hetük volt ez az elmult; a szerencsétlenség egymást érte. Három embert zúzott össze a fa. Először egy katonaviselt legénynek törte össze a lábát, aki pedig a jövő héten tartotta volna esküvőjét; aztán egy másik munkás esett le a vasúti kocsiról s az utána guruló fa kezét-lábát összezúzta; a harmadik munkást pedig úgy ütötte fejbe egy vigyázatlanul ledobott fenyőszál, hogy ezt is eszméletlenül szállitották haza társai. Igaz — irja tudositónk — hogy az ilyen szerencsétlenül jártakhoz kijön az orvos Kormöcbányáról, ha hivják, de sokkal helyesebb volna, ha az orvos minden másnap ellátogatna a gőzfürész-telepre hivás nélkül is, mivel az ilyen szegény nép nem örömest veszi igénybe az orvosi segitséget, pedig az is megérdemli, hogy a kellő ápolásban részesüljön. A Glezinger-cég bizonyára elég humanus arra, hogy — ha pár száz forinttal többjébe kerül is, úgy szerződteti az orvost — munkásai érdekében.

— **Rozsda elleni védőszer.** Haswlel bécsi vegyész legközelebb oly eljárást talált fel, mely hathatós védőszernek bizonyult a rozsda ellen. A megóvandó tárgyak e célból elektrolitikus úton olomsuperoxiddal bevonatnak. Egy ily védő burkoiat előállitása, illetőleg képzése mintegy 20 percnyi időközben megy végbe, Az ólomsuperoxid vegyi tulajdonságai következtében a védőlepel semmiféle átváltozást nem szenved a légkör levegője által. Egy másik előnye abban van, hogy a védőlepel alkalmazása (Braunen) hideg uton történik, úgy, hógy sem a keménységi fok, sem egyéb alkata, főként az acélnemüeknek változasnak alávetve nincsenek. Ezen uj eljárás minden cikk számára alkalmas, melyek elektrolitikus fürdőben kezelhetők; és pedig nevezetesen tüzifegyverek (puska- és pisztoly-csövek) részeinél és kisebb géprészeknél, de főként házi- és gazdasági-eszközöknél és más hasonló kézi szerszámoknál

— **Halottak napjára** a legdúsabb választékban kaphatók *sírkoszorúk* Glücksthal Simon üzletében; ahová az őszi divatcikkek nagy készlete is megérkezett már Felhivjuk olvasóink figyelmét a divatcikkek ezen forrására.

Irodalom.

— **Hazafias felhivás.** A bukaresti román liga, a román sajtó s a mozgositott oláh ifjuság az utóbbi években mindent elkövetek, hogy Európa figyelmét a magyarországi oláhságra vonják, hazug és képtelen vadakkal illetve nemzetünket, melynek úgy politikai, mint culturalis téren csak halával tartoznak. A nemzeti név becsülete feletti őrködés első sorban az államot illeti ugyan, de a hazafias társadalomnak is kötelessége sorompóba lépni a nemzet ellenségeivel szemben. Ilyen kötelesség előtt állunk most, mikor az oláhok egy csomó pamfletet röpitettek szét Nyugat-Európában, leplezett s az európai társadalmak előtt ismeretlen célok érdekében hajszolva a sikert, melynek egyik eszközéül tekintik a külföld jóhisze-

---

Valami távoli sikoltás hallatszott, — aztán oly féle zugás, mintha ezer vándormadár csattogtatna a szárnyát, az emberek pedig elálló lélekzettel, támolyogva térdre bukva kapkodtak egymás után. A nyaraló helyén hatalmas porfelhő gomolygott. Mikor a felhő szétfoszlott, a tető egy része már ott hevert a kertben. A rózsaszinü lámpa még égett odafenn, Whitenall eltünt a szobából, vele Ellen is . . .

Az angol megjelent a lépcsőn, karjaiban a leánynyal. Most leért a kertbe és gyors lépésekkel futott el a ház veszedelmes szomszédságaból. Az asszonyok, a kapitány eléje siettek. De Brinis Ellen után nyujtotta ki kezét, Whitenall azonban egy parancsoló kézmozdulattal visszatereite. Tovább vitte a még mindig ájult miss Ellen t, az asszonyok kezénfogva követték . . .

*

A Riviera pályaudvarai valóságos ostromnak voltak kitéve. Félig felöltözött hölgyek, a kiállottt rémülettől elsárgult arcu urak, podgyász és pénz nélkül rohanták meg a vonatokat.

Mindenki menekülni akart a pusztulás színhelyéről, senki sem akart még egy éjt itt tölteni.

Az amerikaiak csak akkor lélegzettek fel ismét megkönnyebbülten, mikor már Génuában találták magukat. Whitenall, a ki elhozta a hölgyeket ide, elkisérte őket itteni bankárjukhoz, és elláttatta őket minden szükségessel. Más nap reggel már utra akartak kelni Amerika felé. Nem volt nyugtuk addig, mig Európa veszedelmes talaját tudtak lábuk alatt.

Whitenall elkisérte a hölgyeket a hajóig. Miután kényelemben tudta őket, elbúcsúzott tőlük. Miss Ellen elkisérte a hajóhidig, itt mind a két kezét nyujtotta neki.

— Nem lehetne a dolgot ugy elrendezni, hogy ön velünk jönne? kérdezte. Az angol meghökkenve pillantott rea, mintha csudalkoznék azon, hogy a leány eltalálta gondolatait.

— Még oly ideges vagyok, hogy nem érezném magamat biztságban, ha ön nem volna mellettem . . .

— Örökké ugy nem maradhatnék mellette Nekem kötelességeim vannak.

A leányhabozott, arca lángvörös lett, majd bátran mondta:

— Gondolkozzék, — hátha össze lehetne egyeztetni a két dolgot egymással?

Whitenall szorosabban fogta a leány kezét.

— Az öntől függ, mondja ha ön akarja?

— Akarom!

— Akkor megyek önnél. Egy pár táviratot küldök csak a száraz földre.

És vele ment.

(D. N.)

müségének mesterséges hihasználását. A magyar társad lom egyik fontos feladata az oláh kérdést nem panaszos polemiákkal, de a tudomány komoly eszközeivel tárgyalni és oda törekedni, hogy a külföld a kérdés egész mibenlétéről történeti, nyelvtudományi, néprajzi és culturális szempontból tiszta és igaz képet, objectiv ismeretet nyerjen. Ha végig tekintünk a külföldi nagy irodalmakon, a francián, olaszon, németen és angolon, szembetünő, hogy az olahságra vonatkozó aránylag kis irodalom jó része alig külömbözik az oláh nemzeti irodalom állapotától, mely — alig kell mondanunk — ma tudomány számba nem is vehető többé. Egy Roesler, Tomaschek, Miklosich idevágó nagybecsü munkáján kivül még a német irodalomban is alig van valami számba vehető. A kérdés szövevényessége és nehézségei, a szemlélődés távolsága, melyből a külföldi tudós az olahságot tanulmányozhatja: olyan tényezők, melyek egy Jungnak, Kiepertnek, sőt a nagy Mommsennek is korlátokat emelnek, hogy az olahság történetét a maga igazi mivoltában láthassa. A francia irodalomról alig szólhatok. A francia irodalomban egy pár oláh forrásból dolgozó vagy épen oláh iró tollából származó könyv és tanulmány az egész, a miből a müvelt közönség az oláh kérdesről tudomást szerezhet s a melynek kalauzolása mellett interpretálhalja magának azt a sok zavaros históriát, a mit a bukaresti liga pénzén megjelenő kirohanások (memorandumok) elébe tárnak. S az a legnagyobb baj, hogy a külföld tudományossága elavult doctrinák alapján állva, maga támogatja az oláh tendentiákat. Ezen kell változtatnunk. Mindenekelőtt a német közönség volna az, melylyel a magyar irodalomnak ezen a téren kifejtett komoly és becsülétes munkáját meg kell ismertetnünk. Meg kell jelenni egy kitünő magyar munkának, mely egyedül öleli fel az oláh kérdést egész terjedelmében és egyedül alkalmas arra, hogy Jungnak, Kiepertnek hatását ellensúlyozza a németeknél Dr, Réthy Lászlónak, a magy. tud. akadémia tagjának két kiadást ért könyve: »Az oláh nyelv és nemzet megalakulása« ról olyan munka, mely annak idején méltó feltünést keltett ugy mélyreható kutatásai, mint tárgyalásának meggyőző ereje által, s melyről, mint ilyenről független gondolkodásu román irók is nyilatkoztak. Ezt a munkát a szerző engedelmével anyagi áldek nélkül, sőt áldozattal, egyedül az ügy iránti lelkesedésből németre forditottam és mindent megtettem, hogy a német könyvpiacon még ebben az évben megjelenhessen. Egy világhirű német céggel léptem egyességre, mely a kiadás feltételéül csak azt kötötte ki, hogy neki 600 előfizetőt biztositsak. Én tehát kibocsátottam a gyüjtőiveket abban a biztos reményben, hogy a hazafias magyar társadalom meg fogja ragadni az alkalmat és lehetővé teszi nemes áldozatkészségével annak a munkának megjelenését, mely végre szét fogja rombolni az olahok tömérdek hazugságból felépitett légvárat. Egy példány ara 1 frt 80 kr. A ki példányát nem akarja átvenni vagy több példányra fizet elő, kérem ezt az átengedési rovatban megjegyezni, hogy az ekként rendelkezésüukre maradó példányokat azoknak az egyesületeknek, lapoknak küldhessük el, melyeknek felvilágositása még saját költségünkön is nemcsak érdekünk, de egyenest kötelességünk. Az előfizetések kizárólag nekem adandók át, valamint az érkezendő példányokat is én fogom szétküldeni. A gyüjtés vége f. évi november 1-e. Ha, amit csaknem hihetetlennek tartok hazafias közönségünknél a 600 előfizetőt nem sikerül addig összegyüjteni, mindenki postautalvannyal fogja pénzét visszakapni. Budapesten, IV., Lövész-u. 18. 1. em. 9. 1892. szept. 30. *Zarándy A. Gáspár.*

Nyilttér.*)

*) Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a Szerk.

Báli selyemszöveteket *méterenkint 55 krtól 9 frt 85 krig* (mintegy 300 különböző árnyalat és színben) szállit, megrendelt egyes öltonyökre, vagy végekben is póstabér- és vammentesen **HENNEBERG G.** (cs. és kir. udvari szállitó) **selyemgyára Zürichben.** Mintak póstafordulóval küldetnek. Svajcba cimzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó.

Epilepsia (eskór)

visszaesés nélkül gyógyitható.

A tudomány eme csodás sikere ezer és ezer alkalommal bebizonyult.

Bővebb értesitést ád levélpóstabélyeg beküldése mellett

„Office Sanitas" Paris

30. Faubourg Montmartre. 12—14

HIRDETÉSEK.

Hirdetés.

Néhai Grellszeth Jánosné hagyatékához tartozó 117 frt 50 krajcárra becsült ingó vagyon és a kormöczi 207. sz. tjkben foglalt 204 öi számú ház, szántó és rét Körmöczön 1892 évi **november 7-en** megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet igérőnek eladatni fog.

Körmöczön 1892. október 18-án.

Baász Elemér
kir. közjegyző.

Az egészség ápolása.

Gyógyszerek

melyek ezer meg ezer orvosi tekintélyes és magánzók bizonyitványai által kitünt tetett készitmények.

Dr. MILLER MOHSAVA

különösen jó eredménynyel hat köhögés, rekedtség, torokfájás, nyálkásság és tuberkulozis keletkezése s általában az összes lélekzési szervek kóros állapota ellen, ép úgy felnöttek — mint gyermekeknél

ára 50 kr.

Dr. Miller präservativ balzsama görcsök ellen.

Ezen balzsamot ajánljuk gyomorfájas alkalmával, gyomorgörcsök, gyomor katarrhu, gyomordaganatok, hasmenés és kolikánál. Kólikánál majdnem azonnal hat. Kitünő hatással bir minden üdülő betegnel mivel az emésztést jelen ékenyen előmozditja. Ezen kitünő gyógyszernek nem szabad hiányozni egyetlen egy házban sem, főleg falun.

Egy üveg ára 1 frt 50 kr. ½ üveg ára 80 kr.

Föraktárral Magyar-Osztrak monarchia részére MAKOVICZKY PETER Liptó-Rózsahegyen bir

A központi szétküldési raktar van:

MILLER J.

gyógyszerésznél BRASSÓBAN (Erdély).

TISZTA VÉR

az egészség!

Titkos betegségek, arczfoltok, kiütések, sápadtság, általános fáradtság, elgyengülés elfünnek a tiszta vérnél. Ez elérhető módszerünk alkalmazása által.

Teljes sikerért kezeskedünk.

Kérdéseknél postabélyeg melléklendő.

„Office Sanitas" Paris

30, Faubourg Montmartre. 12—14

Jeles könyvek rendkivüli olcsó árak mellett, jó állapotban megrendelhetők

HECKENAST G. utóda (DRODTLEFF R.)

kiadóhivatalában Pozsonyban.

Babics Kálmán, Széptan vagy aestetika. (n. 8-r. 321 l.) frt 2·80 helyett csak frt —·90
Legjobb aestetika, nélkülözhetetlen minden müvelt ember részére.

Fodor Dezső. Utasitás a házadó ügyekben, háztulajdonosok és házkezelők részére (n. 8-r. 56 l.) . . . . . frt —·50 helyett csak frt —·20
Minden háztulajdonosnak ajánlható.

Karola költeményei. (12-r. 162 l.) . . . . . frt 1·40 helyett csak frt —·30
Alkalmas ajándék hölgyek részére.

Király János, dr. A pozsonyi nagy-dunai vám és révjog története. Levéltári adatok nyomán. (n. 8-r. 178 l.) . . . . . frt 2·— helyett csak frt 1·—
Kitünő legujabb forrásmü a magyar történethez.

Kofrányi Adolf, dr. A gräfenbergi hideg viz gyógymód. Népszerü irályban tájékozásra a vizi kezelésnél (8-r. 212 l.) . . . . frt 1·50 helyett csak frt 1·—
Kitünő utmutató a hidegvizgyógymód használatához, sokkal becsesebb mint Kneipp vizkurája.

Orbók Mór, Tréfas számtani feladványok gyüjteménye. Ifjak és más közbeliek hasznos szórakoztatására. (8-r. 80 l.) . . . . . frt —·50 helyett csak frt —·20

Orbók Mór, Tréfas mértani feladványok gyüjteménye. Ifjak és más korbeliek hasznos mulattatására kidolgozva. A szöveg közé nyomott 117 képpel. (8-r. 74 l.) . . . . . frt —·50 helyett csak frt —·30
Tanulságos és mulattató gazdag tartalmu könyvek, a fiatalságnak és nevelő uraknak.

Paedagogiai Plutarch: Orbok Mór, Paedagogiai Plutarch. Jelesebb paedagogusok kiválóbb tanférfiak arczkép és életrajz gyüjteménye. I/II díszes kötet (n. 8-r. 564 l.) . . . . . frt 4·— helyett csak frt 2·50
A nm. közoktatásügyi minisztérium által melegen ajánlva, a egy tanár urnak könyvtárából sem szabadna hiányozni.

Peress S., Verses köszöntő k. Gyermekeinknek. (16-r. 30 l.) frt —·20 helyett csak frt —·10
Szép tartalmu köszöntő könyv, különféle alkalmakra.

Szamarjay Károly, dr. A pozsonyi régi és uj szinház. Töredékek pozsony multja és jelenéről magy. és ném. nyelv.) 2 képpel. (8-r 54 l.) frt —·40 helyett csak frt —·20
Jókai-fele stylusban tartott vázlat, a legrégibb magyar szinház felől.

Schulpe György, dr. Felhők és csillagok. Költemények és egy elbeszélés. (16-r. 88 l.) . . . . . frt —·60 helyett csak frt —·30
Egy tehetséges ifju magy. iró, ki ezen költemények által magának uj pártfogókat hóditott.

Schulpe György, dr. Tanulmányok az irodalom, jog- és kulturtörténet terén. (n. 8-r. 52 l.) . . . . . frt —·40 helyett csak frt —·20
Minden müvelt emberre nézve érdekes.

Tanitók évkönyve. Tanárok, tanitók s tanitóképző intézeti növendékek használatára. Szerk. Orbok Mór. . . . . frt 1·20 helyett csak frt —·30
Költöbb és olcsóbb mint bármely jegyzőkönyv, kepekkel. Alkalmi ajándék tanároknak.

Tóth S., dr. Távol, közel. Ujabb elbeszélések. (8-r. 206 l.) frt 1·20 helyett csak frt —·60
5 érdekes elbeszélés, a legjelesebb birálatok kitünőnek bizonyitották.

Jó zenemüvek csinos kiállitásban:

Bánfi Sándor. Képek a pozsonyi ligetből. Diszes keringő (Walzer) . . . . . frt 1·— helyett csak frt —·20

Eisfogel Feri. 30 év után keringő . . . . . frt —·40 helyett csak frt —·20

Korbay Ferencz. Gyapjús bundám. Népdal irta Samarjay Károly . . . . . frt —·30 helyett csak frt —·20

Mader Rezső. Pozsonyi tüzoltó induló . . . . . frt —·60 helyett csak frt —·20

Rudnyánszky János. Izabella csárdás . . . . frt —·50 helyett csak frt —·20

Rudnyánszky János. Kék ibolya. Lengyelke. Zongorára frt —·50 helyett csak frt —·20

Wolf Zsiga. Kereskedelem és ipar. Polka . . . . frt —·40 helyett csak frt —·20

!! Jeles könyvek és diszes Kóták jó állapotban !! 2—5

Felvilágositásul!

Vannak emberek, a kiket a kenyéririgység minden tisztességtudásból kivetköztet.

Igy esett meg most, hogy

egy versenytársunk teljesen fejet vesztvén

az Esterházy-cognac hámulatos sikerein, (és mindenesetre a saját gyártmányának hanyatló kelendőségén — a minek oka pedig csakis ő maga lehet), oda jutott, hogy valótlan és nevetséges vádakat szór ellenünk s ez által igyekszik bennünket megkárositani.

Erdekelt ilyen eszközökkel védő versenytársunk fogadja részvétünket! Rászolgal.

Részünkről csak azt emlitjük meg röviden, hogy

csakis az Esterházy cognac

lett **minden** kiállitáson, melyen részt vett, **első díjakkal** kitüntetve, hogy

csakis az Esterházy cognac gyár

kapott orvosoktól, gyógyszerészektől, kereskedőktől és a nagy közönség köréből **ezrekre rúgó elismerő leveleket** és hogy

csakis az Esterházy cognac

kedvencze a nagy közönségnek.

Mi **csakis a nagy közönség** véleményét tartjuk mérvadónak, ez pedig hatalmasan nyilvánult meg, mindenfelé hangoztatván

Esterházy cognac a legjobb!

Szavatolunk cognacunk jóságáért, **ez szerezte meg nekünk a nagy közönség rokonszenvét,** melyet — a versenydühöngő támadásai ellenére — megtartani, sőt tőlünk telhetőleg fokozni igyekszünk majd.

Tisztelettel

GRÓF ESTERHÁZY GÉZA-FÉLE

cognac-gyár

Budapest—Angyalföld.

Turócz-szt-mártoni magyar nyomda — Moskóczi Ferencz.